

Poselství papeže Benedikta XVI. k postní době 2007

„Budou hledět na toho, kterého
probodli.“ (Jan 19, 37)

04.03.2007

Drazí bratři a sestry!

„Budou hledět na toho, kterého
probodli“ (Jan 19, 37). To je biblické
téma, které nás letos povede naším
postním rozjímáním. Půst je doba
příhodná k tomu, abychom se učili
přebývat s Marií a Janem,
milovaným učedníkem, v blízkosti

Toho, který na kříži dovršil obětování svého života za celé lidstvo (srov. Jan 19, 25). Proto v tomto čase pokání a modlitby zaměřme svůj pohled s ještě vroucnější účastí na Krista Ukřižovaného, který nám ve své smrti na Kalvárii plně zjevil Boží lásku. V encyklice *Deus Caritas est* jsem se zabýval tímto tématem lásky se zaměřením na její dvě fundamentální formy: *agapé* a *erós*.

Boží láska: agapé a erós

Termín *agapé*, který se mnohokrát objevuje v Novém zákoně, označuje sebedarující lásku toho, kdo hledá výhradně dobro druhého. Slovo *erós* na druhé straně znamená lásku toho, kdo si přeje vlastnit to, co postrádá, a touží po jednotě s milovanou osobou. Láska, kterou nás Bůh obklopuje, je nepochybně *agapé*. Vskutku, copak může člověk dát Bohu nějaké dobro, které on ještě nevlastní? Ale Boží láska je také *erós*. Ve Starém Zákoně

prokazuje Stvořitel vesmíru vůči lidu, který si vyvolil za vlastní, náklonnost, jež převyšuje každou lidskou motivaci. Prorok Ozeáš vyjadřuje tuto Božskou vášeň smělymi obrazy jako je láska muže vůči cizoložné ženě (srov. Oz 3, 1-3). Podobně Ezechiel neváhá, když mluví o vztahu Boha k izraelskému lidu, používat silné a vášnivé výrazy (srov. Ez 16, 1-22). Tyto biblické texty naznačují, že *erós* je součástí samotného Božího srdce:

Všemohoucí očekává „ano“ svého stvoření jako mladý ženich „ano“ své nevěsty. Naneštěstí lidstvo svedené lhaním Zlého již od svých počátků odmítlo Boží lásku v iluzi soběstačnosti, která je nemožná (srov. Gn 3, 1-7). Adam se uzavřel do sebe a opustil zdroj života, kterým je Bůh sám, a stal se prvním z těch, „kteří byli po celý život drženi v otroctví strachem před smrtí“ (Žid 2, 15). Bůh se však nevzdal. Naopak, lidské „ne“ bylo rozhodujícím

impulsem, který ho pohnul k tomu, aby svoji lásku projevil v celé její vykupující síle.

Kříž zjevuje plnost Boží lásky

V tajemství Kříže se nepřekonatelná moc milosrdenství nebeského Otce zjevuje v celé své plnosti. Aby získal zpět lásku svého stvoření, rozhodl se zaplatit velmi vysokou cenu: krev svého jediného Syna. Smrt, která byla pro prvního Adama nejvyšším znamením osamělosti a slabosti, tak byla proměněna v akt svrchované lásky a svobody nového Adama.

Můžeme tedy plně souhlasit s Maximem Vyznavačem, že Kristus „zemřel, smíme-li to tak říci, božsky, protože zemřel svobodně“ (*Ambigua*, 91, 1956). Na kříži je Boží *erós* vůči nám manifestován. *Erós* je vskutku – jak to vyjadřuje Pseudo-Dionýsius – síla, „která nedovoluje milujícímu, aby zůstal v sobě, ale vede ho k tomu, aby se stal jedním s milovaným“ (*De*

divinis nominibus, IV, 13: PG 3, 712). Copak existuje více „šílený *erós*“ (N. Cabasilas, *Vita in Cristo*, 648), než je ten, který vedl Božího Syna, aby s námi sjednotil dokonce až k bodu utrpení, ve kterém přijal následky našich urážek?

„Toho, kterého probodli“

Drazí bratři a sestry, pohlédněme na Krista probodeného na kříži! On je nedostižným zjevením Boží lásky, lásky, ve které *erós* a *agapé* zdaleka nejsou v opozici, ale navzájem se osvěcují. Na kříži sám Bůh prosí o lásku svého stvoření: Žízní po lásce každého z nás. Apoštol Tomáš rozpoznal Ježíše jako „Pána a Boha,“ když vložil svoji ruku do rány na jeho boku. Není divu, že mnoho svatých nalezlo nejhlubší vyjádření tajemství lásky v Ježíšově Srdci. Můžeme právem říci, že zjevení Božího *erótu* vůči nám je ve skutečnosti nejvyšším vyjádřením jeho *agapé*. Plně platí, že

jedině láska, která spojuje svobodný dar sebe sama s vášnivou touhou po oboustrannosti, vštěpuje radost, která ulehčuje i ta nejtěžší břemena. Ježíš řekl: „A já, až budu ze země vyvýšen, potáhnu všechny k sobě“ (Jan 12, 32). Naší odpovědí, po které Bůh horoucně touží, je především přivítat jeho lásku a dovolit, abychom byli taženi k Němu. Jen přijmout jeho lásku nicméně nestačí. Na takovou lásku musíme odpovědět a odevzdat se hlásání této lásky druhým. Kristus „mě přitahuje k sobě,“ aby mne sjednotil s Ním a tak abych se naučil milovat své bratry jeho vlastní láskou.

Krev a voda „Budou hledět na toho, kterého probodli.“ S důvěrou pohlédneme na Ježíšův probodený bok, ze kterého vychází „krev a voda“ (Jan 19, 34)! Otcové Církve považovali tyto elementy za symboly svátostí křtu a eucharistie. Skrze svátost křtu, díky působení Ducha

Svatého, je nám dán přístup k důvěrnosti trinitární lásky. V postní pouti, připomínce našeho křtu, jsme vyzýváni, abychom vyšli ze sebe a otevřeli se, v důvěryplném sebezřeknutí, milostiplnému objetí Otce (srov. Sv. Jan Zlatoústý, *Catecheses*, 3, 14 a násl.). Krev, symbol lásky Božského Pastýře, se do nás vylévá zvláště v eucharistickém tajemství: „Eucharistie nás přitahuje k Ježíšovu aktu sebeobětování ... vstupujeme do samotné dynamiky Jeho sebedarování“ (Encyklika *Deus Caritas est*, 13). Žijme tedy půst jako „eucharistický“ čas ve kterém přivítáme Ježíšovu lásku a budeme se ji učit šířit kolem nás každým slovem a skutkem. Kontemplace „toho, kterého probodli“ nás touto cestou vede k otevírání našich srdcí druhým, rozpoznávání zranění způsobených důstojnosti každé lidské osoby; zvláště pak nás vede k boji proti každé formě pohrdání životem a vykořisťování lidí a ke

zmírňování tragédií samoty a opuštění tak mnoha lidí. Kéž je půst pro každého křesťana obnovenou zkušeností Boží lásky, která nám byla dána v Kristu, lásky, kterou musíme každý den „předávat“ našemu bližnímu, zvláště tomu, kdo nejvíce trpí a je potřebný. Jen takto budeme schopni se plně účastnit radosti Velikonoc. Kéž nás Maria, Matka krásné lásky, vede na této postní pouti, pouti autentického obrácení se k lásce Kristově. Přeji vám, drazí bratři a sestry, plodnou postní pouť a uděluji vám s náklonností k vám všem, zvláštní apoštolské požehnání.

Ve Vatikánu, 21. listopadu 2006

Benedikt XVI.

Vatican Information Service
(VIS), 21. listopadu 2006

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
poselstvi-papeze-benedikta-xvi-k-
postni-dobe-2007/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/poselstvi-papeze-benedikta-xvi-k-postni-dobe-2007/) (10.08.2025)